

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ DE DREPT ȘI DE UNIFICARE LEGISLATIVĂ, DOCTRINĂ,
JURISPRUDENȚĂ, LEGISLAȚIE COMPARATĂ

ORGAN OFICIAL AL PUBLICAȚIUNILOR JUDECĂTOREȘTI DIN ARDEAL ȘI BANAT

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni ca publicațiune juridică și săptămânal ca organ de publicațiune judecătorească

Abonamentul:

Pentru autorități, bănci, instit. fin. avocați etc.
Pe un an . . . . . 200 Lei
Pentru magistrați pe an 160 . . . . .
Un număr simplu . . . . . 8 . . . . .
Un număr dublu . . . . . 16 . . . . .
Un număr vechiu . . . . . 12 . . . . .
Revista apare săptămânal.

Redacția Strada Băei No. 13. — Ad
ministrația: Str. Regine Maria Nr. 34
(Radio Reclam România S. A.) unde
se primesc abonamente și ori ce
cereri de adție.
TELEFON 630.

SUMARUL:

- Scăderile valutei și datoriile bănești (urmare) . . . . . de *Ștefan Laday*
- Unificarea organizării judecătorești . . . . . de *Aarel Săfrescu*
Președintele Trib. Brașov
- Observări . . . . . de *V. M. D.*
- Legea închirierii și dreptul de proprietate de *Dr. I. Bartha*
- „Răspuns unei critici” trimis . . . . . de *Baroul avocaților din Cluj.*
- Diviziunea dreptului (urmare) de *Dr. Romul Boilă*
Profesor Universitar.
- Jurisprudența stabilită de Inalta Curte de Casație și Justiție. Complectul pentru Ardeal și Bucovina.
- Inalt decret Regal. Ordonanțe.
- Unificarea legislativă. Propuneri. Ante proiect de lege balneară (urmare) elaborat . . . . . de *Dr. Mariu Sturza.*

Scăderea valutei și datoriile bănești.

O parte din articolul nostru apărut în numărul din 15 Ianuarie nu se poate înțelege în urma greșelilor de tipar.

Pentru acest motiv recapitulăm cele spuse în acel articol și anume:

1. Dreptul civil admite ca și dreptul comercial și cel cambial ca o anumită monedă să fie impusă.

2. Dacă nu s'a stipulat în mod expres, ca plata să se facă efectiv în acea monedă, debitorul poate să se achite și cu moneda ce este în circulație în locul plății.

3. Dreptul civil admite ca la orice datorie bănească să se stipuleze ca plata să nu se poată face decât în moneda impusă. În acest caz, debitorul nu se poate achita decât cu acea monedă.

4. Dacă însă acea monedă în timpul încheierii contractului nu era în circulație, nu cade însuși obligațiunea pe baza, că prestațiunea este imposibilă, ci va cădea numai sti-

pulațiunea secundară, adică modul plății arătat în contract. Deci debitorul va fi obligat să plătească atâta cât trebuie pentru a îndestula interesul creditorului. (Analogia la care ne-am referit în articolul trecut, a fost greșit tipărită; textul corect este: „tot așa dacă m'am obligat să trimit altuia marfa cu trenul, iar în urma unui accident nu mă pot folosi de tren, voi fi dator s'o trimit cu un alt mijloc de comunicație”).

5. Cu toate acestea, atacarea contractului pe baza, că acea monedă nu era în circulație în timpul încheierii contractului, nu este exclusă, dacă se poate dovedi, că e vorba de o eroare fără de care contractul nu s'ar fi încheiat.

5a. Dacă moneda impusă cu stipulațiunea să fie plătită efectiv, era în circulație în timpul încheierii contractului, dar în epoca scadenței nu mai exista, stipulațiunea își pierde puterea. Prin urmare, debitorul va putea și trebui să plătească în moneda ce va fi în circulație în timpul și locul scadenței.

5b. Dacă în cazul prevăzut în aliniatul precedent moneda era în circulație în timpul scadenței, dar nu mai exista în timpul plății efective, se va examina, dacă vre'una dintre părți este vinovată. Dacă nici una dintre părți nu poartă vina, se va aplica regula pusă în aliniatul 5a. Dacă însă se poate constata *mora creditoris* sau *mora debitoris*, se vor aplica normele referitoare la acestea.

În cazul prevăzut în aliniatul 5a. nu se pot aplica regulile referitoare la cazul când o prestațiune în natură devine imposibilă, pentru că e vorba de o obligațiune abstractă,

îndreptată la plata unei sume de bani, iar stipulațiunea ca această plată să se facă într'o anumită monedă, preoizează numai modul prestațiunii. Dacă printr'un contract încheiat în România am prevăzut plata efectivă în lire italiene locul plății fiind în Cluj, n'am contractat o prestațiune în natură, ci am creat tot așa o obligațiune abstractă ca și când am fi impus plata în lei. Aceasta reiese clar din faptul, că acea obligațiune ar fi fără orice îndoială abstractă, dacă plata s'ar face în Italia. Faptul, că locul plății nu este în Italia, nu schimbă natura obligațiunii.

Conform acestora, debitorul nu poate învoca norma de drept, că este liberat de prestațiunea devenită imposibilă fără vina lui (art. 1447 C. c.) Admitem, că textul articolului 1447 s'ar putea interpreta în sens contrar: „... dacă plata unei datorii devine imposibilă printr'un alt eveniment cazual”. Inșă, plata datoriei nu devine imposibilă. Debitorul se poate achita. Numai modul de prestațiune prevăzut de părți este imposibil; datoria bănească, obligațiunea de a plăti o sumă de bani, a rămas neatinsă. Unica consecință este deci, că debitorul prestează ca și când acea stipulațiune n'ar exista.

Se înțelege, că pentru a libera pe debitor de plata efectivă a monedei impuse, se cere ca acea monedă să nu mai fie în circulație de loc. Nu este destul să nu fie în circulație în locul plății. D. e. dacă plata a fost stipulată în coroane maghiare efective în Oradea-Mare, dar la scadență coroana maghiară nu mai este în circulație acolo, debitorul trebuie totuș să procure și să plătească coroane maghiare.

Codul civil german art. 245 pune în principiu acelaș regulă: „Ist eine Geldschuld in einer bestimmten Münzsorte zu zahlen, die sich zur Zeit der Zahlung nicht mehr im Umlaufe befindet, so ist die Zahlung so zu leisten, wie wenn die Münzsorte nicht bestimmt wäre”. (Dacă o datorie bănească trebuie plătită într'o monedă anume determinată, iar acea monedă în timpul plății nu mai este în circulație, plata se va face ca și când moneda n'ar fi determinată).

Această regulă este, după cum vom vedea mai jos, neîndestulătoare și superficială, dar pentru cazul tratat mai jos corespunde soluțiunii date de noi.

Trebuie să examinăm chestiunea și din punctul de vedere al creditorului. Conform celor spuse, creditorul poate cere plata în moneda locului plății. Dar este cu puțință, că creditorul nu voiește să primească acea

monedă. D. e. i s'ar plăti bancnote cu totul discreditate sau al căror curs este într'o scădere continuă (d. e. actualmente marca germană) așa încât în 2—3 zile câte sunt necesare pentru a dispune, ar avea pierderi mari. Întrebăm, dacă în astfel de cazuri creditorul ar putea să ceară rezilierea contractului; d. e. dacă datoria rezultă dintr'o vânzare: vânzătorul ar putea sau nu să ceară restituire? lucrului vândut, renunțând la plata prețului. Sau dacă lucrul nu este predat, vânzătorul poate sau nu să refuze prestațiunea din partea sa cu motivarea, că cumpărătorul nu poate face prestațiunea prevăzută în contract, iar prestațiunea în bancnote discreditate nu corespunde interesului lui.

După art. 245 D. c. german nu poate fi îndoială, căci regula este pusă pentru ambele părți. Nici după dreptul nostru nu poate fi altfel. Pentru rezilierea contractului nu este nici un motiv, pentru că prestațiunea n'a devenit imposibilă. În obligațiune este plata unei anumite sume, lucru care nu devine imposibil în nici un caz căci un mijloc de plată ca generalissimum — cel puțin în structura economică a statelor moderne — se găsește ori când și oriunde. Acest mijloc de plată are un curs, deși câte odată numai teoretic, față de moneda impusă, deși prestațiunea este rite oferită, dacă debitorul care fără vina sa nu poate plăti în moneda impusă, plătește cu acel mijloc de plată după cursul existent sau colat.

În deosebi, nu se poate aplica teoria „rebus sic stantibus”.

Această teorie odinioară dominantă¹⁾ dar

1) Teoria era foarte populară în secolul XVII și XVIII. Se zicea că orice contract este încheiat cu stipulațiunea tacită că va dura numai, cât timp nu se vor ivi împrejurări pe care partea nu putea să le prevadă și dacă le-ar fi prevăzut n'ar fi încheiat contractul. Doctrina secolului XIX. tot așa ca și jurisprudența au respins această teorie care nu este în concordanță cu siguranța de drept dată prin respectul contractelor. Ma mir că d-l profesor Alexandresco (Pandectele rom P. III. 168) găsește că e vorba de o „teorie nouă eșită din împrejurările actuale”. Din contră, se poate constata că este vorba de o teorie veche care numai în secolul XIX. a fost (aproape unanim) respinsă. (De altfel, și d-l Alexandresco respinge această teorie prin expuneri spirituale). Tot în Pand. Rom. P. III. 152 d l S. P. spune că „clauza rebus sic stantibus este admisă în doctrina austriacă existând tacit în orice contract”. Eroare. Nici chiar în timpul războiului n'a admis jurisprudența și doctrina austriacă această clausă ca „existând în orice contract”. În fine, confunderea clauzei în chestie cu principiul „Treu und Glauben” este cu totul greșită. „Treu und Glauben” se referă la interpretarea contractelor și la modul de prestațiune, dar nici decum la reziliere.

Codul civil german n'a admis clauza rebus sic stantibus, adică dreptul la rezilierea contractului pentru motivul că împrejurările s'au schimbat. Numai în următoarele cazuri recunoaște acest drept: după art. 321 acela care trebuie să presteze mai întâiu în urma unui contract bilateral, poate reuza prestațiunea dacă starea materială a celeilalte părți s'a nrăutăit după încheierea contractului, după art. 605 alin. al 1-lea pot cere restituirea lucrului dat în folosința gratuită a altui.

de mult dispărută a înviat în timpul războiului. Punctul de plecare al teoriei este că orice contract se încheie cu rezerva ca situația existentă în timpul încheierii să nu se schimbe într'un mod ce nu s'a putut prevedea. Dacă totuș s'ar ivi o astfel de schimbare, contractul poate fi reziliat.

În dreptul antebelic, acest principiu se aplica câte-odată *per nefas* la contractele patronilor cu muncitorii, mai ales la contractele colective. Când în urma scumpirii traiului simbrile nu mai corespundeau prețurilor articolelor de primă necesitate, se cerea rezilierea contractelor pe această bază. La teoria *rebus sic stantibus* se recurgeau și aceia care vroiau să arate că greva muncitorilor nu este în contradicție cu respectul contractelor.

Aceste cazuri au rămas izolate. După izbucnirea războiului însă, vechea teorie a înviat. După cât știm noi, tribunalul bursei dela Budapesta a fost cel dintâiu care a stabilit jurisprudența că comercianții nu pot fi obligați să îndeplinească contractele încheiate în timp de pace, dacă prin aceasta ar fi ruinați. În curând, Curia maghiară a adoptat acest principiu, împărțind paguba între comerciant și client. Reichsgerichtul german însă în tot timpul războiului a respins teoria *rebus sic stantibus*, aplicând fără milă norma: *pacta sunt servanda*. Numai în 1919 a început practica nouă recunoscând în anumite cazuri că executarea unui contract, prin care partea ar fi ruinată în urma unor schimbări cu totul excepționale, nu se poate cere.

Însă la datoriile bănești, acest principiu nu s'a aplicat niciodată. Fiind vorba de o obligațiune abstractă, lipsesc toate condițiunile aplicării lui. Pentru aplicare, se cere ca între prestațiune și contraprestațiune să fie o foarte mare disproporție. Dacă un negustor a vândut mărfuri înainte de războiu cu un preț neînsemnat și dacă pentru a le furniza ar trebui să le procure cu sacrificii enorme, contractele se pot rezilia, pentru că cumpărătorii, fiecare în parte, suferă o pa-

dacă am nevoie de acel lucru; după art. 610 un *pactum de mutuo dando* poate fi revocat, dacă la cealaltă parte se poate constata o înrăutățire a stărei materiale; după art. 626 raportul de drept de serviciu încetează dacă vre'una dintre părți are un motiv important pentru reziliere; deasemenea după art. 273 contractul de societate. În afară de aceste cazuri rezilierea contractului nu se poate cere în urma schimbării situației.

Nici proiectul codului civil maghiar nu a adoptat principiul în chestie.

În doctrină, d-l *Stahl* (*Clausula rebus sic stantibus*, 1909) a încercat să aplice acel principiu la toate contractele.

gubă mică, dar vânzătorul prin sule de furnizări, ar fi ruinat. Când însă m'am obligat să plătesc 100000 dolari, trebuie să mă achit cu această sumă, oricât de scăzut ar fi cursul monedei naționale cu care imi pot procura această sumă, pentru că nu este nici o disproporție între prestațiune și contraprestațiune. Creditorul a dat 100000 dolari, deci dacă i-se restituie această sumă, nu i-se dă mai mult decât a fost prestațiunea sa. Dacă s'ar lua în considerație scăderea monedei naționale, creditorul ar primi mai puțin decât a dat. Iar aceasta ar fi o păgubire a creditorului fără nici un motiv. Favorizarea debitorilor cu păgubirea creditorilor nu s'ar putea motiva nici cu protejarea celor mai slabi, căci în multe cazuri creditorul este partea mai slabă; d. e. aceia care au depus paralele economisite spre fructificare la bănci puternice; minorii ale căror averi au fost date cu împrumut etc.

În toate țările cu valuta slabă au încercat debitorii să invoace clauza *rebus sic stantibus*. Nicăeri n'au reușit. Curtea supremă din *Polonia* a respins acest motiv cu deciziunea dela 21 Febr. 1922 declarând că clauza nu se poate aplica la datoriile bănești; practica judecătorească din *Austria* refuză consecvent aplicarea clauzei la aceste datorii (contr. deciziunea Curții supreme Viena dela 28 Iunie 1921); Curtea germană deasemenea (13 Dec. 1919). Curtea de Apel Hanseatică (31 Mai 1922) tot așa: În *Franta* — după cât știm nici nu s'a încercat aplicarea acestui principiu la datoriile bănești.

Este deci evident că la contractele bilaterale acea parte care s'a obligat să plătească o sumă într'o monedă efectivă, nu poate invoca clauza dacă acea monedă nu se mai găsește. Dar în acest caz nici cealaltă parte nu poate invoca clauza; primirea plății în moneda înlocuitoare este pentru el obligatorie tot așa ca și plata pentru debitor. Deși cealaltă parte trebuie să dea lucruri (mobile sau imobile), invocarea clauzei nu are loc, pentru că schimbarea situației nu s'a ivit în privința acelui lucru, nici în privința prețului ci numai în privința modului de plată, schimbare care poate surveni și în timpuri normale.

Soluțiunea contrară ar însemna să admitem aplicarea clauzei chiar și atunci când în urma inflației survenite vânzătorul sau împrumutătorul ar primi bancnote din care există o cantitate mai mare decât făcea pe care părțile o aveau în vedere la încheierea

contractului, de sigur o consecință inadmisibilă, care ar răsturna întreaga structură financiară a Statului și ar fi o negare a cursului forțat al bancnotelor.

(Vă urma).

Laday

Unificarea organizării judecătorești

În legătură cu noul proiect de organizare judecătorească, pe care Dl. Ministru al Justiției îl va depune în curând în parlament, vom aminti de câte-va din cele mai importante puncte noi, prevăzute în acest proiect: „judecător unic“, examenul de capacitate, înaintarea în clasă și grade de salarizare pe loc și înființarea „Curților disciplinare“.

...

În art. 20 alin. VII. se instiue sistemul judecătorului unic: „afacerile cari sunt de competența tribunalului ca primă instanță, vor fi rezolvate și judecate de un singur judecător, afară de cele privitoare la faliment, moratoriu, sequestre judiciare“ . . .

Părerea noastră este că sistemul judecătorului unic, — care a mai fost în vigoare în anii 1909—1911, — este util și necesar pentru o mai bună distribuire și administrație a Justiției, mai ales în situația în care ne găsim astăzi.

a) S'ar rezolva în parte criza mare ce avem de judecatori și ar fi de mare folos în accelerarea lucrărilor tribunalelor supra-încărcate.

b) Cu judecătorul unic s'ar putea învedera mai bine capacitatea și puterea de muncă a fiecărui magistrat, se face mai bine selecționarea celor merituoși și zeloși de cei slabi și mai puțin muncitori.

c) Dă un stimulent magistratului de a fi muncitor și conștiincios. Fiecare judecător știind că are singur și întreagă răspunderea soluțiunii ce dă afacerii, va căuta să-i dea cea mai justă deslegare și va îngriji s'o motiveze cât mai limpede și mai juridic.

S'a zis de unii că pluralitatea judecătorilor este o garanție mai mult de bună justiție, mai ales că avem câți-va judecatori cari n'au destulă experiență și cunoștințe.

Un magistrat nu poate afirma aceasta fiind în contra principiului „nemo allegare suam turpitudinem potest“ . . .

Dar acestora le răspundem că 2 și chiar 3 slabi duc la acelaș rezultat și să nu se uite că în toate cazurile rămâne calea apelului; după cum și tribunalul judecă afacerile venite în apel în 2 sau 3 membrii.

În sistemul actual al organizării judecătorești din Ardeal, deși întră în formarea complexului (senatului) totdeauna un număr de trei, totuși dela început se designează raportorul care singur studiază dosarul și toate actele, referă tribunalului chestiunile de fapt și de drept și motivează sentința. De sigur

că și președintele senatului și judecătorul III-a ca votant rămân răspunzători, dar judecătorul raportor, cel care a studiat dosarul act-cu-act și face motivarea, el singur are un rol covârșitor.

În legătură cu aceasta am avea de făcut propunerea ca judecătorii să nu mai alterneze ori să fie trași la sorți, să rămână fiecare la locul său, până ce va fi permulțat în interesul serviciului ori pentru alte motive ori înaintat. Mai bun ar fi sistemul ca primul-președinte al tribunalului să împartă pe judecătorii la 1 Ianuarie a fiecărui an, căutând pe cât se poate a se menține fiecare la felul afacerilor la care a fost mai înainte repartizat: civile ori penale, comerciale, tutele, sindic, etc. . . , pentru-ca prin acest mod de procedare să se specializeze judecătorii într'o oare-care măsură.

În noul proiect s'a procedat bine și în concordanță cu cele expuse mai sus, prin modificarea ce s'a adus prin noul proiect sistemului judecătorului unic prevăzut în legea de organizare din 1909. În vechea lege se menționa: „la începutul fiecărei ședințe, președintele va trage la sorți cu bile, în ședință publică, numele judecătorilor cari vor avea să judece singuri, afacerile dela ordinea zilei“.

În noul proiect s'a suprimat acest alineat, urmând ca președintele să delege pe magistrați, ori să ia el însuși parte ca judecător-unic, în judecarea diferitelor afaceri, după cum va chibzui mai bine.

În legea din 1909, sfera de activitate a judecătorului unic era mai restrânsă. Astfel toate afacerile penale, divorțurile și pensiunile alimentare, deși sentințele se dau cu apel, — totuși legiuitorul din Martie 1909 prescria ca aceste cauze să fie judecate de cel puțin 2 judecatori.

Noul proiect a lărgit dreptul judecătorului unic, a redus cazurile excepționale și astfel și afacerile menționate mai sus vor fi judecate tot de un singur judecător.

Este bine înțeles că și în Ardeal infracțiunile grave calificație ca crime, nu se vor judeca de un singur judecător; ci de Curțile cu jurați cari au fost suspendate de regimul maghiar odată cu izbucnirea războiului mondial.

Prin punerea în aplicare a noiei legi de organizare Curțile cu jurați vor reîncepe a funcționa în toate județele din Ardeal și propunerea să funcționeze după normele de procedură penală în vigoare în vechiul regal.

II. Reînființarea examenului de capacitate era necesar și util pentru a se face o selecționare a magistraților buni.

În legea judecătorilor de ocoale (Dec. 1907) și legea de organizare judecătorească (24 Mart. 1909) se prevăzuse examenul și în anteproiectul nostru este prevăzut cam în aceleași condițiuni. Deosebirea este că în vechea lege examenul trebuia depus la

întrarea în magistratură (ca magistrat stagiar), pe când în noul proiect poţi fi numit supleant-ajutor îndată după terminarea studiilor necesare, fără ca 6 luni să poată judeca, — iar examenul îl va depune în răslimp pentru a putea fi înaintat la gradul de judecător.

Aici este locul a se întreba ce se face cu examenul de capacitate pentru magistraţii şi avocaţii din Ardeal?

Părearea noastră este ca să se menţină vre-o 2—3 ani şi examenul de capacitate (cenzura) din Cluj. „Cei cari voesc, vor putea depune examenele de capacitate şi la Cluj, după normele actuale ale organizării judecătoreşti din Ardeal“. Aceasta fiind încă necesar pentru acei candidaţi, cari şi-au făcut studiile la Cluj s'au la Budapesta şi-au avut programul de studii din aceste locuri.

III. Înaintările pe loc în gradele de salarizare se menţin în Ardeal şi se introduc şi în vechiul Regat şi Basarabia.

Aceasta în adevăr realizează o măsură bine făcută care satisface o veche şi legitimă dorinţă a magistraţilor din vechiul Regat.

Este un avantaj mare ce decurge din faptul că un magistrat sau funcţionar judecătorec, care după o vechime mai mare n'a putut fi înaintat în funcţiune, va putea fi consolată cu înaintarea pe loc în grad de salarizare. (Se întâmplă adese ori ca magistraţi meritoşi, dar fără şanse, să rămână în urmă cu înaintarea în funcţiune).

Aceste trei puncte importante — pe lângă altele ce conţine noul proiect şi pe cari le vom releva mai târziu, — realizează foloase vădite şi binefăcătoare pentru organizarea judecătorească.

IV. În ce priveşte Comisiunile sau *Curţile disciplinare* avem de făcut oare cari rezerve.

Prin art. 175 se institue Curtea disciplinară pentru magistraţii dela Curţile de Apel iar art. 176 institue Curţi disciplinare pentru magistraţii tribunalelor şi judecătoriilor de Ocoale.

În primul caz, Curtea disciplinară se compune din cei trei membrii aleşi din Curtea de Casaţie în consiliul superior şi încă din 2 membrii ai aceleiaşi Inalte Curţi, traşi la sorţi.

În al II-lea caz, Curtea disciplinară este Curtea de Apel respectivă, compusă din primul preşedinte şi din 3 membrii ai Curţii traşi la sorţi în ajunul zilei de judecată şi al 5-a, un magistrat delegat al dlui Ministru al Justiţiei.

Nu găsim de loc potrivit ca un judecător de Ocol şi un prim-preşedinte de tribunal (care poate avea gradul de salarizare pe loc de consilier de Casaţie), să fie judecaşi de aceeaşi Curte disciplinară în aceeaşi formaţiune.

Cel puţin preşedinţii de tribunal litulari să fie

judecaşi de curtea disciplinară prevăzută de art. 175 (Casaţie).

Dar ceea ce este insuficient şi nepotrivit pentru garantarea principiului inamovibilităţii magistraţilor este că aceste curţi disciplinare judecă în primă şi ultimă instanţă.

În Ardeal, un judecător de ocol dacă are gradul de salarizare VI/3 (consilier de Curte) este judecat în prima instanţă de curtea disciplinară de pe lângă Inalta Curte de Casaţie şi cu drept de apel la Inalta Curte constituită ca Curte supremă. (Secţiuni unite).

Propunem ca atunci când acţiunea disciplinară se va exercita în contra magistraţilor dela Curţi de Apel şi a preşedinţilor şi prim-preşedinţilor de Tribunale (vor fi cazuri foarte rare), — Curtea disciplinară să fie alcătuită din 5 ori 7 consilieri dela Inalta Curte şi deciziunile ce vor da să fie cu apel la Inalta Curte, constituită în secţiuni unite (cel puţin 11 consilieri).

Atunci când acţiunea disciplinară se exercită în contra judecătorilor de tribunale ori de ocoale, Curtea disciplinară să fie aceea de pe lângă Curtea de Apel respectivă (Art. 176), dar deciziunile să se dea cu apel la Inalta Curte, care se va compune din 7 consilieri (3 din Consiliu Superior, în plus 4 traşi la sorţi cu o zi mai înainte).

Dacă facem o comparaţiune cu dispoziţiunile acţiunii disciplinare din noul proiect de unificare a organizării corpului de avocaţi, vedem că după acest proiect de lege un avocat dat în judecată disciplinară şi în ipoteză că ar fi pedepsit numai cu mustrarea sau prevenirea de Consiliu de Disciplină compus din 5 membrii (prima instanţă), poate face apel la Comisiunea Superioară de Apel a consiliului baroului dela reşedinţa Curţii de Apel respectivă (II-a instanţă) şi în contra deciziunii dată în apel, poate face şi recurs, — care este suspensiv de executare, — la Comisiunea de Recurs instituită în Capitală şi compusă din 4 consilieri dela Inalta Curte de Casaţie şi 3 avocaţi din „Uniunea“ avocaţilor din Bucureşti (cu toţi 7) desemnaţi prin tragere la sorţi.

Ne întrebăm de ce atâtea garanţii de o bună distribuire a dreptăţii pentru avocaţi, 2 grade de jurisdicţiune şi drept de recurs?

Un judecător de tribunal, poate fi destituit de Curtea de Apel respectivă, constituită în Curte Disciplinară, fără drept de apel şi fără recurs; iar un avocat din cel mai îndepărtat orăşel va avea trei grade de jurisdicţiune?

Dacă se dă dreptul de apel acestui magistrat aşa cum s'a dat avocatului (şi apel şi recurs), n'ar fi decât o garanţie mai mult de o bună administrare şi distribuire a Justiţiei, pentru acei ce sunt chemaşi ei înşişi s-o dea altora.

proprietarul a fost evacuat din casa sa, fiind chiar pedepsit, declarându-se de contravenient, iar apartamentul său atribuit unei terțe persoane.

Ori, „Legea de inchiriere“ vorbește numai de inchiriere, deoarece este făcută pentru inchirieri, fiind chiar numele oficiului: „de inchiriere“. Prin urmare unde este atribuția oficiului de inchiriere ca el să poată avea amestec într-o chestiune ce nu este inchiriere și nici prevăzută de lege? Oficiul de inchiriere are drept de a dispune liber asupra fostei locuințe a proprietarului, și în baza art. 48 a controla dacă, proprietarul în imobilul nou a ocupat numai numărul de camere admis, sau mai mult. Însă oricum, este inadmisibil de a se declara vacantă o locuință ce este cerută legal de către însuși proprietarul casei, când regulamentul legii în art. 38 pt. g. dă drept de preferință „chiriașilor cari convin să lase proprietarului imobilul în cari locuiesc.“ Pentru ce acest avantaj, dacă proprietarul n'are drept să se mute în casa sa proprie? Ori, dacă are drept să se mute în casa sa, pentru ce să-l exercite acest drept al său printr-o autoritate, care nu are atribuția să-l împiedice, ci numai să-l controleze ulterior?

Vedem această intenție legiuitoare, realizată și întregită prin dispozițiunile legii noi aduse pentru prelungirea contractelor, prin care proprietarului nu i-se menține numai dreptul de a putea ocupa locuința devenită vacantă în casa sa proprie, ci începe a desființa ca un început spre normal, îngrădirile și restricțiunile dreptului de proprietate, dându-i drept proprietarului să restrângă pe locatar în locuința sa, sau chiar să-l evacueze cu totul din casă, dacă de aceasta are proprietarul nevoie. Dispozițiunea legii noi este un element prețios pentru interpretarea legilor de inchiriere anterioare și în deosebi pentru legea oficiilor de inchiriere. Dar trecând mai departe, legea în art. 25, în privința amenzilor vorbește absolut numai de nulitatea *inchirierilor* și de pedepsirea chiriașilor.

Nu este deci de loc justificată interpretarea legii în felul cum se aplică la Cluj, unde pare-mi-se dreptul de proprietate ar avea un alt caracter, decât în celelalte părți ale țării.

Regulamentul legii în art. 10 pt. c. asigură explicarea articolelor de lege „care ar da naștere la interpretări deosebite“, în atribuția oficiului central de locuințe. Până astăzi însă nici o clarificare a situației nu s'a dat și neavând altă cale de atac, tribunalul judecă în ultima instanță, în acest fel, în materia de locuințe.

„Legile au valoare câtă vreme se aplică, trăesc în viața popoarelor și se adaptează nevoilor sociale din care au isvorit. Voința legiuitorului tradusă în fapt de judecător se modifică în practică prin interpretare. Se crează astfel jurisprudența, care înlocuiește cu timpul însuși legea. Părerile doctrinare și modul de soluționare ale aceluiași probleme de drept, trebuiesc neapărat controlate de magistrați și juriști între danșii, schimb neincetat care se face prin mijlocul presei juridice.“¹⁾

Indemnat de aceste rânduri, ce le citisem cu primul pasaj apărut în cel dintâiu număr al revistei A. J., am crezut necesar să arăt această greșeală de interpretare prea importantă, reamintind faptul că

această lege este făcută în detrimentul inviolabilității dreptului de proprietate prin a cărui atingere în afară de lege, se împiedecă realizarea dreptății, și se neșocotește înțelegerea totalității regulilor de conduită, pe cari e obligat omul să le respecte și care se numește cu un cuvânt: *drept*. Acest fel de înțelegere al totalității regulilor formulate de autoritatea legiuitoare, și al totalității regulilor care după rațiunea omenească trebuiesc să fie sancționate printr-o constrângere externă, trebuie să formeze drumul idealului, către care tinde aplicarea legilor când se împarte dreptate, fie în orice materie. Aci ce cere știința justului și a injustului, și teoria științifică a dreptului, ceea ce romanii numeau: *jurisprudenția*.

Dr. I. Bartha.

Baroul avocaților din Cluj, cu No. 625—1922 din 21/1/1923 ne a trimis următoarea adresă:

Avem onoare a vă ruga, ca să binevoiți a da loc în numărul proxim al prețuitei D-voastre reviste răspunsul aci sub, accludat:

„Răspuns la o critică.“

În toată decadența generală — aproape mondiale — în care se găsește dreptul atât ca știință, fiind siluită de savanții unei sau altei națiuni cu scopul de-ași justifica câte un act contrar principiilor de drept, cât și ca normă pozitivă de multe ori deformată cu scopul chiar de-a servi interese particulare daunătoare interesului obștesc, baroul avocațial din Cluj a crezut de bine de-ași concentra atențiunea spre legiferare contemporană, care s'a dovedit până acum atât de defectuoasă. Pătruns de convingerea că unificarea diferitelor legi în vigoare este o chestie vitală pentru Țara noastră, s'a hotărât baroul nostru de-a părăsi mutizmul de până acum, că în cadrele competenței sale, prevăzute în legea 1874: XXXIV. art. 19, să atragă atențiunea celor competenți și mai ales a opiniei publice a juriștilor asupra defectelor proiectelor ce vor urma, numai și numai cu scopul, că aceste să devină cât mai perfecte legi.

În conformitate cu acest principiu, a procedat baroul nostru și față de proiectul de lege referitor la unificarea organizării judecătorești.

Să nu treacă nimeni cu vederea că noi avocații ardeleni am adus cu noi unele cunoștințe și experiențe cari aparțin domeniului culturii mondiale, cari nu pot fi combătute cu argumentul nepotrivit, că sunt ungurești, deci daunătoare românismului. Acest raționament și l'a putut permite Califul Omar, când a dat foc bibliotecii din Alexandria, zicând „dacă ce este scris în cărțile din aceasta bibliotecă se găsește și în Coran, atunci e de prisos, iar dacă este mai mult scris, e periculos, în tot cazul foc!“ Un om cu cultură modernă nu poate trata chestiunile cu superioritatea ignoranței.

Una din experiențele noastre a trecutului este că în vechea Ungarie — omul vrând nevrând i-și ia asemănările din mediul unde a trăit — ministrii înainte de-a prezenta corpurilor legiuitoare proiectul îl supuneau — afară de anchetele conchimate de ei în mod oficial, și de concursul care-l da secția de codificare organizată în sânul ministerului — și tuturilor corporațiilor din cari făceau parte juriști, pentru ca aceștia să-și spună părerea. Cu un cuvânt se recurgea la opinia publică a juriștilor. Noi suntem

¹⁾ Vezi V. M. Dîmătriu, articolul program Ardealul Juridic Anul I, No. 1, Iulie 1921.

convinși că acest procedeu a fost bun și nu numai Țării i-a folosit, ba chiar și ministrului respectiv. Nu este locul ca să expunem aci motivele pentru cari, credem, că principiul publicității legiferării este util, deoarece în raportul nostru rostit în adunarea generală a baroului le-am expus pe larg.

Bazați pe aceasta experiență și conduși de dorul de-a fi spre folosul Țării și Neamului nostru ne-am luat curajul și am pus în discuțiunea adunării noastre generale proiectul din chestie. Asupra acestei chestiunii s'au rostit două raporturi și s'a votat o moțiune, cari toate trei formează o unitate organică și nu pot fi criticate unul fără altul.

Și care a fost primul răspuns, care ni s'a dat la acest gest patriotic? O boljocură! Domnul președinte de senat la Curtea de Apel din Cluj I. Mănescu în numărul 1 din 1 Ianuarie 1923 a revistei „Ardealul Juridic” încearcă — ironizându-ne — să ne prezinte ca pe niște incapabili și incompetenți în materie de legiferare în domeniul justiției, înjosându-ne chiar până la o treaptă cu vulgul nepriceput, cugelându-se probabil chiar la corporațiunea cizmariilor. Ba chiar merge și mai departe încercând să desolidarizeze corpul magistraților de corpul avocaților prezentându-i pe cei dintâi ca o castă izolată cu suprema lege „noli me tangere”.

Nu voim să apreciem acest gest așa precum i-s'ar cuveni, nu din slăbăciune, și pentru că avem firma convingere, că opinia publică al acelor, cari știu să înțeleagă rostul lucrurilor, va fi alături de noi. Consecințele nefaste al unui gest nepotrivit numai asupra autorului pot cădea.

Nu suntem în situație să discutăm asupra unor lucruri de ordin elementar, precum sunt: solidaritatea naturală între corpul magistraților și cel al avocaților, chiar din motivul că avocații fac parte organică din organismul justiției; că avocații dispunând de o independență mai largă li-se încumbă chiar datorită de ași spune părerile în chestiuni de organizare judecătorească. Cu astfel de chestiuni trebuie să fie în clar fiecare jurist încă de pe băncile universității. In ce privește critica adusă moțiunii noastre, nu-i vom da nici un răspuns pentru că este superficială. Anume moțiunea nu este altceva, decât scoaterea în relief al unor concluziuni, cari își au argumentele în raporturile, cu cari formează o unitate. Nu asupra concluziunilor să discutăm în primul rând, ci argumentele sunt de-a fi combătute pentru a putea documenta greșala concluziunilor. Și apoi dacă cineva dorește să critice vre-o operă, atunci trebuie criticată în întregime și nu a rupe unele fraze izolate cari astfel prezentate pot avea un înțeles deosebit. Iată alte chestiuni elementare, cari trebuiesc cunoscute de fiecare, care prinde condeiul în mână. Cine vrea să înțeleagă moțiune să critice și raporturile.

Nu putem să omitem de-a respinge cu indignare presumpțiunea — putem să spunem chiar acuzarea — că noi am fi călăuziți de convingere falșă că tot ce vine din vechiul regat este rău. Aceasta poate fi o apucătură deja învechită, din luptele politice, dar în discuțiuni serioase, științifice nu are loc. Dealtcum desmintirea acestei presumpțiuni se găsește în raportul subsemnatului.

Cam dăm noi cu socoteala ce-l doare pe Dl. președinte de senat. Dă nutrește un sentiment de admirațiune și devotament special față de Dl. Mi-

nistru de justiție și a crezut de necesar să vină în apărarea unui prestigiu atacat. Dar este o gresală enormă dacă crede cineva, că pe noi ne-a condus alt sentiment decât respectul față de Dl. Ministru și nici prin gând nu ne-a trecut să-i reducem cât de puțin prestigiu Domniei Sale. Din contra precum a accentuat și subsemnatul în raportul său am crezut că ascultându-ne cei în drept și obiecțiunile noastre numai spre cinstea lor va servi. Semnul inteligenței este a te lăsa convins prin argumente juste.

Dl. președinte de senat între alte spune: „Mai ales noi, magistrații din Ardeal avem nevoie de-o, cât mai grabnică votare a legii de organizare judecătorească”. Cu un cuvânt Dnii magistrați veniți din vechiul regat au nevoie ca situația dlor să fie cât mai grabnic soluționată și asigurată prin acordarea inamovibilității. O pretențiune foarte justă cu care suntem de perfect acord. Să fie limiștii dnii judecători veniți din vechiul regat, că noi avocații ardeleni nu vom uita nicidecum meritele neperitoare cari le au dlor în organizarea și consolidarea justiției românești din teritoriile alipite. Ori și când va fi vorba că aceasta operă mare să fie încoronată prin acordarea inamovibilității pe noi — avocații din Ardeal — ne vor vedea fără excepție alături de dlor. Chiar subsemnatul cu mult înainte a prezentat un raport într-o adunare extraordinară a baroului nostru prelinzând cu insistență inamovibilitatea pentru toți magistrații noștri. Adunarea a și votat o moțiune în acest sens, care nici nu a fost excepțională de nimeni.

Inamovibilitatea însă poate fi acordată și pe altă cale chier prin constituție — fără de a fi nevoie de o lege rea asupra organizării judecătorești. Inamovibilitatea judecătorească este o garanție a libertății cetățenești, care își are locul în constituție, fără nici o excepție și fără nici un comentariu.

Ni se spune, că defectele proiectului ar putea forma obiectul discuțiilor academice, dar se nu fie scos dela ordinea zilei, sau măcar întârziat. Apoi dacă proiectul va deveni odată lege și se va executa, ce valoare practică vor avea discuțiunile? Noi nu suntem doctrinari, ci în primul rând oameni practici, și nu voim potcoavă pe cal mort.

Dr. Valeriu Roman,

advocat, membru extraord.
în comitetul baroului din Cluj.

Diviziunea dreptului în drept public și privat

Persoana pe care'l privește acest imperativ, asemenea nu poate justifica deosebirea, deoarece nu toate normele, cari obligă pe indivizi creiază drept privat și nu toate normele cari obligă pe reprezentanții Statului creiază drept public.

După *diviziunea* cunoscută *dela Romani*, întrucât acest imperativ privește folosul Statului, este dat dreptul public și întrucât privea folosul indivizilor, dreptul privat. Thon nu poate accepta diviziunea aceasta pentru că nu se pot opune interesele comunității intereselor privaților. Fixează apoi un adevăr: „zunächst bezweckt eine jede Norm das Wohl der Gemeinschaft zu fördern”.

Nici *protecția Statului* asigurată intereselor private nu face dreptul privat, căci Statul apără toate drepturile în mod egal.

Deosebirea este a se căuta în modul *cum să asigură protecția*. În privința aceasta va fi hotărâtor, dacă este cineva obligat sau nu a uza de dreptul său. Cel ce are un drept public, fiindcă îl are ca reprezentant al comunității, poate fi obligat să-și exercite dreptul. Aici este argumentul hotărâtor pentru a stabili deosebirea. *Cel ce poate să ia în folosință protecția Statului, când există o violare a normei, fără a fi contrâns, este în exercitarea dreptului privat.* „Îndreptățirea privată“ (Privatanspruch) este deci semnul distinctiv al dreptului „privat“. Norme de drept private sunt prin urmare acele norme, a căror violare creiază „îndreptățirea privată“ (Privatanspruch).

În loc, ca *Thon* se ajungă din premisele sale corecte la concluzia, că nu există argument important care să justifice două drepturi, sfârșește cercetările sale cu stabilirea unui principiu, care îndreptățește cu atât mai puțin diviziunea dreptului în drept public și privat. Dacă pot fi drepturi, a căror exercitare poate fi declarată obligatorie în interesul superior al Statului, aceste drepturi nu se mărginesc la domeniul dreptului public de azi. Sunt în dreptul familiar și ereditar drepturi ale căror deprindere este obligatorie. De altă parte pot fi nenumărate drepturi private neobligatoare, bazate pe violări de norme, pentru cari însă nu este asigurată protecția Statului, cu alte cuvinte nu se pot valora sub autoritatea Statului.

Nu pot să aduc în privința aceasta o critică mai dreaptă lui *Thon*, decât a adus *Dernburg*¹⁹⁾ când zice: *Thon . . . sieht das wesentliche des Privatrechts im Privatanspruch d. h. in der Verfolgbarkeit im Wege des Civilprozesses. Aber nicht ganz selten fragt es sich, ob der Weg des Civilprozesses für einen Anspruch offen steht. Hier verlegt eine Theorie, welche das Hauptsymptom für das Wesen der Unterscheidung erklärt.*“

Dernburg privind dreptul public și privat ca cea mai înaltă diviziune a dreptului, constată, că: „immerhin handelt es sich bei dieser Unterscheidung nicht um scharfe Gegensätze. Denn das Wohl der Einzelnen und das des Ganzen sind auf das engste verbunden.“ El nu vede în diviziunea dreptului numai o chestie de metodă, ci și una practică.

Diviziunea o vede justificată prin „Doppelstellung des Menschen“. O regulă de drept constituie drept privat, dacă prevalează interesul privaților și drept public, dacă prevalează interesele comunității. Aceiaș părere greșită, care am văzut-o la *Stahl* și *Savigny*. Insuși *Dernburg* constată, că deosebirea ce s'ar putea face între dreptul public și privat pe chestia de renunțare, nu caracterizează numai dreptul privat, deoarece un domnitor poate renunța la coroana sa și un membru a Corpurilor legiuitoare la mandatul său.

*Gareis*²⁰⁾ zice, că despre un singur drept numai atunci ar putea fi vorba, dacă „das Individuum als solches nicht als Träger besonderer Interessen anerkannt wird.“

Spre a completa seria scriitorilor germani care au adus argumente noi în discuția chestiunii diviziunii dreptului trebuie să remarcăm pe *Jellinek*²¹⁾ care admitând diviziunea dreptului și declarând, că „das ganze Privatrecht ruht auf dem Boden des öffentlichen Rechtes“ vede în dreptul „privat“, regulile de drept cari reglementează raporturile dintre indivizi. Fiind indivizii membrii unei comunități sociale, dreptul

privat este totdeauna *drept social*. Iar „Öffentliches Rechts ist dasjenige, welches (in mit Herrschergewalt ausgerüstetes Gemeinwesen in seinen Beziehungen zu gleich — und untergeordneten Personen bildet“. Precum se vede aceiaș teorie greșită despre „Doppelstellung des Menschen“ care caracterizează diviziunea celor mai mulți scriitori germani

Trebuie să regretăm, că scriitorii de drept dinși flancezi²²⁾ n'au dat până acuma o atențiune deosebită diviziunii dreptului în drept public și privat. Ei sau se mulțumesc a accepta diviziunea lui *Ulpianus* ca una clasică, sau fac o notă separată, prin a accentua, că interesele generale ale Statului și interesele particularilor nu pot fi hotărâtoare pentru delimitarea celor două domenii de drept, ca să ajungă la concluziile pe cari le găsim la *Orban*²³⁾ când zice că „Droit privé organise et réglemente les relations individuelles, c'est-à-dire les relations de famille, les questions de fortune et les rapports d'intérêt auxquels donne lieu la vie privée“ și *dreptul public* este: „celle partie du Droit, qui a pour mission de régler l'organisation et l'exercice de la puissance publique“.

Girard dând un înțeles nimerit al dreptului prin următoarele cuvinte: „Le droit (jus) est, en prenant le mot dans son sens le plus positif et le plus technique, l'ensemble des règles, imposées par une contrainte extérieure, qui régissent les rapports des hommes entre eux“, — admite totuși diviziunea lui, pentru că este un „obicei secular“ (habitudes seculaires). Arată însă, că cadrul dreptului privat se micșorează din zi ce merge, pentru că cele mai multe obiecte pe lângă o grupare strictă trebuiesc trecute în dreptul public.

O notă originală găsim numai la *Duguit*²⁵⁾, care ca *Thon*, deși admite diviziunea dreptului în drept public și privat, caută ca să fixeze momentul hotărât al deosebirii. Față de tendința care „elle consiste à établir une séparation absolue, une sorte de mur infranchissable entre le droit public et le droit privé“ el supune unei cercetări amănunțite dacă poate fi găsit motivul separațiunii a.) în spiritul în care este a se studia dreptul, b.) în baza dreptului, c.) în caracterul actelor juridice. Ajunge apoi la următorul rezultat: „En résumé on a raison de distinguer le droit privé. Mais il ne faut point donner à cette distinction une portée qu'elle n'a pas. Le droit public et le droit privé doivent être étudiés avec le même esprit et la même méthode. Les lois de droit public et les lois de droit privé reposent sur le même fondement. Les actes juridiques de droit public et ceux de droit privé sont formés des mêmes éléments et ont au fond le même caractère. Mais la sanction du droit public et la sanction du droit privé ne peuvent exister dans les mêmes conditions; la réalisation d'un rapport de droit public ne peut être obtenue de la même manière que celle d'un rapport de droit privé. En cela seulement consiste la différence (elle est d'ailleurs de premier ordre) entre le droit public et la droit privé“.

Este adevărat că există o deosebire în ce privește sancțiunile (validitatea) drepturilor, „realizarea unui raport de drept“ cum zice *Duguit*. A afirma însă, că aceasta este primordială și mai ales, că poate constitui baza separațiunii este o greșală. Drepturile „private“ pentru a căror realizare *Duguit* vede

o „manieră“ special, vor trebui caracterizate și stabilite.

Acest scop l'am putea atinge, dacă am fixa interese deosebite, cari se pot atinge prin drept. Am ajunge deci prin argumentație, a posteriori la teoria de separațiune alui Ulpianus dovedită ca inacceptabilă. Dacă originea și scopul dreptului este unul și același, atunci în ce privește realizarea lui nu se pot face deosebiri mai ales că „realizarea raporturilor de drept“ se fac în ultima analiză printr'un mod unitar, prin intervenția Statului. Faptul, că unele drepturi, așa numite „privat“, se pot realiza nu numai pe calea procedurii civile, și chiar înaintea contenciosului administrativ, micșorează mult însemnătatea momentului distinctiv fixat de *Duguit*. Apoi întreg sistemul penal unitar prin care se aplică sancțiunile penale în contra violărilor de drept „public“ sau „privat“ contrazice împărțirea a dreptului bazată numai pe „condițiunile diferite a sancțiunilor“.

Nu putem închide revista scriitorilor cari au adus noi argumente în chestiunea diviziunii dreptului fără a cita însemnatele cuvinte ale lui *Dissescu*, (26) care zice: Pentru ce să adaugăm calificativul de public „sau“ privat „la cuvântul drept? Există mai multe drepturi, unul cu caracter „public“, altul cu caracter „privat“? Organizarea socială, care se face prin lege, are de obiect chiar organizarea suveranității și noi vom vedea că suveranitatea este una, prin urmare când obiectul lui este indivizibil cum ar putea dreptul să fie divizibil? Dreptul considerat în sine însuși ca știință, al cărei obiect este regularea vieții sociale, reglementarea raporturilor sociale, fie între membrii societății, că particulari, fie din punctul de vedere al guvernământului, al raporturilor dintre guvernanți și guvernați, sfera sa e indivizibilă. E dar o eroare a crede, că sunt mai multe feluri de drepturi. Ceace regrețăm este că *DI Dissescu* având vederile aceste clare asupra dreptului, admite în continuare diviziunea lui nu numai ca chestie de metodă, dară chiar și din punctul de vedere al utilității practice.

Ca concluzie: Izvorul dreptului este unitar. *Regule de drept în formă scrisă sau nescrisă numai legislația unitară a Statului poate crea sau crea, care se bucură, creând o regulă de drept, de toată protecția Statului.*

(Va urma)

Dr. Romul Boila

Profesor de drept constituțional la Univ. Cluj.

JURISPRUDENȚA STABILITĂ

De

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Complectul pentru Ardeal și Bucovina

SECȚIA I. BUCOVINA

Inscriere în baroul de avocați. Legea pentru unificarea corpului de avocați din 1921. Avocat stagiar transferare. Complectarea probelor. (Decizia No. 701—1921.)

Desființarea unui drept de execuție. Contrazicere între ipoteza de fapt și actele din dosar § 503, al. 3, pr. c. Vișul prevăzut de art. 503, al. 2, pr. c. (Decizia No. 38—1922.)

SECȚIA II. ARDEAL

Competență penală. Instrăinare de marfă. Locul comiterii infracțiunii. Nesiguranța lui. § 16, pr. p. (Deciziunea No. 1089—1922.)

Crima de omor. Coinfractori. Infractori civili și infractori în serviciul armatei. Aflare în concediu. Incetarea mobilizării. Stare de asediu. Aplicarea art. 53. C. Just. Militare. (Deciziunea No. 1548—1922.)

Infracțiune. Calificare greșită. Cauze care apără de pedeapsă. Circumstanțe atenuante. § 385 p. 1 și 3 pr. p. și 12 Stabilire corectă a faptelor. Autor și complicitate. Distincțiune. Funcționar public. Stare de beție § 92 c. p. (Deciziunea No. 1081—1922.)

Delictul de amenințare. Amenințare prin scrisoare. Elementul infracțiunii. Pedeapsă prea grea. § 350 c. pen. și 385 p., 3 pr. pen. Deciziunea No. 948—1922.)

Infracțiune. Existența ei. Afacere comercială. Speculă. Aprecierea suverană a faptelor. § 385, pnt. 1, lit. a pr. pen. (Dec. No. 1334—1921.)

Execuție silită. Curator al cancelariei unui avocat defunct. Când speșele pot fi reduse. § 40, al. legii LIV din 1913. (Deciz. No. 117—1922.)

Executor judecătoresc. Recurs la tribunalul contra rezoluțiunii judecătorului de ocol în materia unei remonstrări introdusă conf. legii pentru neregularitatea procedurii executorului judecătoresc. Neadmisibilitatea unui al doilea recurs în Casație. (Dec. No. 116—1922.)

Spese procesuale. Neadmisibilitatea revizuirii când nu e îndreptată și în contra altei părți a sentinței §. 521, al. 2, pr. civ.) (Decizia No. 55—1922.)

SECȚIA I.

Decizia No. 701/922. Bucovina. Dosar No. 979 și 980/92

În cauza de jurisdicțiune voluntară a baroului avocaților bucovineni.

S'a luat în cercetare recursul comitetului baroului bucovinean în contra deciziunii adunării generale a aceluiași barou din 1. Aprilie 1922, prin care s'a admis înscrierea D-ilor Dr. Carol Alerhand, dr. Efraim Fischer și dr. Andor Rosenfeld avocați stagiați în lista avocaților bucovineni; cum și apelul numiților trei avocați stagiați în contra refuzului consiliului baroului bucovinean de a executa aceea hotărâre a adunării generale; mai departe apelul D-lui Dr. Heinrich Gauer în contra deciziunii adunării generale a baroului din aceea zi prin care s'a respins înscrierea lui în lista din Bucovina;

După raportul D-lui Cons. Dr. E. Maudicevski.

Curtea deliberând asupra menționatei mijloace de atac și având în vedere următoarea stare a faptelor:

Prin art. 1. din legea pentru unificarea funcționării corpului de avocați, publicată în „Monitorul Oficial N-rul 89 din 26. Iulie 1921, s'a dispus ca orice avocat înscris în orice barou va putea cere transferarea și înscrierea la alt barou, în art. 2. din aceeași lege abrogă orice lege, regulament, ordonanță etc. relativ la aceea lege cu caracter local;

În baza acestei legi mai mulți candidați de avocatură domiciliați într-o localitate în Bucovina neîntruind încă condițiunile cerute de legea pentru corpul avocaților din Bucovina (legea din 6—7 1868 N-rul 98. f. l. i.) au obținut înscrierea în baroul avocaților din Dorohoi cu titlu de avocat stagiar, și fără a se stabili cu domiciliul la Dorohoi imediat au cerut transferarea și înscrierea în lista avocaților din Cernăuți

Comitetul baroului din Cernăuți le-au respins cererile cu privire la dispozițiunile legii pentru corpul avocaților în Bucovina în vigoare acolo și azi, iar adunarea generală a aceluiași barou cu deciziunea atacată luată în majoritatea voturilor a admis înscrierea Domnilor Dr. Carol Alerhand, dr. Efraim Fischer și dr. Andor Rosenfeld, a respins însă cererea de înscriere a D-lui Dr. Heinrich Franz.

În urma apelurilor adică recursurilor făcute în contra deciziunii menționate mai sus a adunării ge-

nerale, va avea Curtea de Casație să se decidă conform cu dispozițiile respective a legii pentru corpul avocaților din Bucovina.

Considerând că pentru a lua aceea decizie este necesar a cunoaște motivele și lucrările pregătitoare pentru legea publicată în „Mon. Of.” No. 89 din 26/VII—1921, cari se găsesc la Ministerul Justiției și la baroul avocaților din București.

Considerând mai departe că introducându-se mijloacele de atac direct la această înaltă Curte sunt a cere dela consiliul baroului din Cernăuși și dosarele privitoare la această cauză îndeosebi adevăratele de înmănare pentru constatarea introducerii în termen legal a apelurilor.

Pentru aceste motive Curtea dispune în numele legii:

a) Emiterea adreselor convenite atât către Ministerul Justiției cât și către baroul avocaților din București cu învitarea de a ne trimite cât se poate de curând motivele adică lucrările pregătitoare pentru legea publicată în „Mon. Of.” No. 89 din 26/VII—1921, întrucât aceste se vor găsi la acele autorități;

b) emiterea adresei către Consiliul baroului din Cernăuși cu învitarea a ne trimite de urgență dosarele privitoare la cererea domnilor Dr. Carol Alerhand, dr. Esroim Fischer, dr. Andor Rosenfeld și dr. Heinrich Grauer pentru înscrierea lor în lista avocaților din Bucovina în deosebi și a adevăraților de înmănare a deciziei adunării generale din 1. Aprilie 1922, la mâinile numiților domni.

Răspunsul se așteaptă până cel târziu 2 luni.

Data și cetăția București 26/VI—1922 în Camera de Consiliu.

Decizia No. 38/1922 civ. Bucovina. Dosar No. 337—1922

S'a luat în cercetare în cauza civilă a reclamanților Isac Drasinower și Samuel Drassinower în contra părâtei massa succesorală după Sapse Saffăr reprezentată prin eredele declarat Carl Săfer pentru desființarea unui drept de execuție revizivă făcută de către reclamanți în contra deciziei Tribunalului Cernăuși, ca instanță de Apel din 19. Noiembrie 1921, Bc. IV. 650—21, prin care s'a schimbat sentința judecătorească de ocol Cernăuși din 16. Iunie 1921 C. XVI. 40—21 și s'a respins cererea acțiunii.

Asupra motivelor de reviziune:

1. Că hotărîrea instanței de apel se bazează într'un punct esențial pe o ipoteză de fapt, care stă în contradicție cu actele din dosar (§. 503 al. 3. pr. civ.).

2. Că procedura din apel suferă de un vîjiu de natură să împiedece o discuțiune completă și o judecată fondată a procesului (§. 503 al. 2. pr. civ.);

Curtea având în vedere, că în scrisoarea de revizie nu arată reclamanții de cât un unic punct în privința cărui, după părerea lor, există o contradicție cu dosarul, întrucât expunerea motivelor sentinței atacate consideră depozițiile martorilor Herman Schäfer, Abraham Kriegsfedl, Hench Hornic și Dr. Mayer Elner ca „necontestate” de și reclamanții au combătut depozițiile aceste atât înaintea instanței de fond cât și înaintea instanței de apel;

Având în vedere că din procesele verbale ale ședințelor de judecată nu reiese însă că reclamanții ar fi contestat veracitatea depozițiilor aceste;

Considerând, că afară de aceștia judecătorii e

îndreptățită și obligată de a cerceta și de a aprecia veracitatea depozițiilor martorilor din oficiu chiar și fără oarecare contestație făcută de una din părțile procesuale, că „contrazicerea” susținută nu se referă deci dară la un punct esențial (§. 503 al. 3. pr. civ.);

Considerând, că toate celelalte expuneri a reviziei la acest motiv de revizie nu conțin alta decât o polemică în contra aprecierii probelor făcute de către instanța de apel, care conform legii nu este supusă unui control al Curții de Casație urmează că acest motiv de revizie este neîntemeiat;

Având în vedere, că instanța de apel a repetat aproape toate probele făcute înaintea instanței de fond afară numai de proba cu martori Hench Harnik și Dr. Mayer Elner, a căror depozițiuni n'au fost contestate, în privința veracității lor;

Considerând, că repetarea ascultării acestor doi martori nici nu era necesară, căci probarea circumstanțelor de fapt pe cari se bazează cererea acțiunii incumbă reclamanților, iar instanța de apel a aflat că martorii numiți de reclamanți nu merită încrederea;

Considerând, că nu constituie un vîjiu a procedurii că instanța de apel n'a ascultat la interogatoriul părților și pe doamna Sali Șăfer de oarece reclamanții însuși au numit în acțiunea lor numai pe Carol Șăfer ca reprezentat al masei de succesiune;

Considerând că legea de procedură nu prescrie în mod obligator interogarea uneia dintre părți sub jurământ ci admite de a ordona interogarea sub jurământ dacă pare judecătorească necesară;

Considerând, că nu există așa dacă nici o defectuositate a procedurii.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii. Respinge cererea de revizie făcută de reclamanți în contra deciziei Tribunalului Cernăuși ca instanță de Apel din 19. Noiembrie 1921, Bc. IV. 650—21, și obligă pe reclamanți de a plăti părții părâte în 14. zile sub vigoare de execuție cheltuelile procedurii de revizie în suma de 250 lei.

Data și cetăția în Camera de Consiliu la 21 Februarie 1922.

SECȚIUNEA II.

Decizia: 1084—922.

Ardeal

Dosar Nr. 2768—921

S'a luat în cercetare cazul de conflict de jurisdicțiune între Tribunalul Brașov și cel de Ilfov în cauza de furt contra acuzatului Vasile Grădinar;

Se constată că în cazul prezent judecătorul de instrucție al Trib. Brașov și-a declinat competența sub No. 3863—II—1921 cum și aceea că Primul Procuror al Trib. Ilfov a restituit dosarul instanței anterioare sub No. 64398—921 pe motivul că Trib. Ilfov nu e competent a lucra în cauză.

În lipsa părților.

S'a ascultat raportul Dlui Consilier Dr. N. Stănilă;

S'a ascultat Dl Procuror Dr. Silviu Popp în concluziuni;

Deliberând. Având în vedere că din depozițiile celor interogați în decursul urmăririi și al instrucției se constată că din marfa înstrăinată de la vătămă s'au aflat trei pachele de alamă în Brașov și că în București numai lipsa articolelor înstrăinate s'a observat.

Deci sunt indicii puternice că și infracțiunea s'a comis pe teritoriul tribunalului Brașov.

Având în vedere, că conform art. 19 p. pen. în de comun loc comiterii faptei e hotărâtor în chestia regulării competenței, iar în caz de nesiguranță a acestui loc, devine competentă acea instanță care a prevenit pe cealaltă.

Având în vedere, că astfel fiind în speță chiar și în cazul dacă n'ar fi indicii referitoare la locul comiterii infracțiunii și atunci nu ar putea fi îndoială privitor la competența tribunalului Brașov,

Pentru aceste motive Curtea în numele legii regulând competența, trimite dosarul Tribunalului Brașov pentru a judeca în cauză.

Data și pronunțată în ședință publică azi la 5 Mai 1922.

Decizia No. 1548—922. Ardeal Dosar No. 1539—922

S'a luat în cercetare conflictul de jurisdicțiune subvenit între Curtea de Apel Oradea-Mare și Curtea Marțială a Corpului Ul armată în cauza de omor contra acuzaților Simion Gavrilă soldat și Petrovai Vasile cum și Pelovai Todor.

Se constată că Curtea de Apel Oradea-Mare și-a declinat competența în cauza prezentă sub No. 668—55 P. iar Curtea marțială a Corpului VI. armată 921 sub No. 1256—922.

S'a ascultat raportul Dlui Consilier Dr. N. Stănilă.

S'a ascultat Dl. Procuror Dr. Silviu Popp în concluziuni. Deliberând și Având în vedere, că în speță e vorba de crima de omor săvârșită de trei infractori dintre curi unul și anume Simion Gavrilă făcea serviciu militar la 6 Februarie 1921 când s'a comis infracțiunea.

Și că numitul soldat se află cu ocaziunea Comiterii faptei în permisie.

Având în vedere că armata română a fost trimisă pe picior de pace cu începerea dela 3 Iunie 1918 (Mon. Oficial No. 55—918).

Că mobilizările armate după acest termin a fost numai de caracter parțial.

Deci Statul Român nu se putea considera ca aflător pe picior de resbel.

Având în vedere, că comuna Rozavlea unde s'a săvârșit fapta conf. informațiunii date de instanțele militare nu se află la 6 Februarie 1921 în zona stării de asediu.

Având în vedere, că astfel fiind cazul din speță cade sub prevederile art. 53 c. j. m.

Curtea află că cazul prezent cade în competența instanțelor civile în consecință.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii regulând comp tința. Trimite dosarul Curții de Apel Oradea-Mare pentru a judeca în fond.

Data și pronunțată în audiență publică la 14 Iunie 1922.

Decizia No. 1081—1922. Ardeal Dosar No. 254—922

S'a luat în cercetare crima de furt contra acuzatului Alexandru Belénicz.

Se constată, că Tribunalul Turda a dat sentința Nr. P. 95/7—1921 care fiind apelată de acuzat, apărător Curtea de Apel Cluj a dat sentința Nr. P. 509/9—1921 contra căreia a înaintat recurs de nulitate apărătorul.

În lipsa părților. S'a ascultat raportul dlui Cons.

dr. I. Moșoiu. S'a ascultat dl. procuror dr. Silviu Popp în concluziuni.

Deliberând. Asupra motivelor de recurs:

1. Calificare greșită (§ 385 p. 1 și 2. Pp.)

2. Subzistența unor cauze (beția) care afără de pedeapsă (§ 385 pr: p.)

3. Neaplicarea art. 92 c. p. despre circumstanțele atenuante (§ 385 p. 3 pr. p.)

Apărătorul special al acuzatului a insinuat recurs de nulitate contra sentinței Curții de Apel pe baza punctelor 1 b) și 3 ale § 385 pr. p.

Acest recurs de nulitate nu s'a motivat în scris.

Curtea de Apel a stabilit adică a acceptat ca fapte adevărate că acuzatul a declarat lui Iosif Szalkas, că porumbul din chestiune este al lui și el ca proprietar al aceluia porumb a descărcat ajutându-i câțiva înși ce erau acolo prezenți din vagon și i-a dat lui 13—14 saci de porumb.

Acuzatul deci a comis faptul imputat lui chiar prin activitatea sa proprie corporală deci el n'a putut fi considerat ca complice ci ca autor.

Acuzatul mai departe a ajuns la acest porumb ce se afla în posesiunea căilor ferate de Stat român, numai făcând uz de calitatea sa de funcționar public la căile ferate ale Statului român în gara din stațiunea Turda.

Deci nu s'a violat legea când s'a calificat faptul ce formează baza acuzei.

În ceea ce privește motivul de nulitate bazat pe punctul 1. c. al § 385 P. p. conform faptelor stabilite adică acceptate de adevărate de către Curtea de Apel, acuzatul nu a fost într'o astfel de stare de beție care să-i fi turburat facultățile intelectuale sau prin care să fi ajuns într'o stare de inconștiență.

Nu subzistă deci vre-o cauză care să excludă imputabilitatea acuzatului.

Partea recursului de nulitate bazată pe punctul 3 al § 385 P. p. asemenea nu e fondată pentru că nu a greșit forul de a doua instanță când a statuat asupra pedepsei, omițând aplicarea §-lui 92 c. p., fiindcă nu s'a putut aprecia de circumstanță în favorul lui starea grea familiară deoarece starea familiară a acuzatului nu e grea având numai doi copii, iar circumstanțele că el n'a mai fost pedepsit și că la comiterea faptului era în oarecare stare de beție nu pot fi considerate ca circumstanțe atenuante atât de importante încât și măsura cea mai mică a pedepsei determinată pentru faptul imputat acuzatului să fie neproportionat de gravă, pentru ceea ce nici înalta Curte nu a găsit de aplicabil § 92 c. p. în favorul acuzatului și aceasta fiindcă și cu considerare la împrejurarea că acuzatul când era fără îndoială pe deplin treaz a transportat cele 2 vagoane cu porumb fără nici un scop și motiv plausibil din gara Turda la cantonul Nr. 1.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii. Respinge în sensul alineatului prim al § 35 Nr. P. p. recursul de nulitate al apărătorului special al acuzatului insinuat contra sentinței Curții de Apel din Cluj, dată la 26 Octombrie 1921 sub Nr. 50919—1921.

Data și celilă în ședință publică azi la 5 Mai 1922.

Decizia No. 948—1922. Ardeal Dosar No. 3023—1923

S'a luat în cercetare cauza: delict de șantaj contra acuzatului Francisc Hlobel.

Se constată, că în cauze prezentă, Tribunalul Lugoj a dat sentința sub No. P. 1432/4—1921, că în urma apelului declarat de acuzat și apărător Curtea

de apel Timișoara a pronunțat sentința sub No. 806/6 1921 cum și aceea, că contra acestei sentințe a declarat recurs aceleași părți în termen.

În lipsa părților s'a ascultat raportul dlui consilier dr. N. Stănilă. S'a ascultat d. procuror dr. Silviu Popp în concluziuni.

Deliberând asupra motivului de casare :

1. Violarea art. 385 p. Ia P. pen. prin stabilirea greșită a vinovăției.

Având în vedere, că instanțele de fond au constatat în fapt, că acuzatul a amenințat pe vătămata prin o scrisoare, că întrucât va stărui să și valideze afirmativa pretențiune pe cale judecătorească din parte și va face arătare criminală contra vătămăturii pentru oarecari infracțiuni.

Având în vedere, că modul injust de amenințare prin care intenționa acuzatul să facă presiune asupra vătămăturii ca să ajungă la un avantaj material, întrunește toate elementele infracțiunii prevăzute în art. 350 c. p.

Curtea află acest motiv de neîntemeiat.

b) Violarea art. 385 p. 3 Pr. p. prin stabilirea unei pedepse prea grele.

Având în vedere, că deși pentru delictul de șantaj prevede art. 350 c. p. o pedeapsă până la 3 ani închisoare corecțională, instanțele de fond au dat cu aplicarea art. 92 c. pen. numai amendă.

Având în vedere, că astfel fiind, legea nu permite recurs pentru o și mai intensivă aplicare a art. 92 c. pen.

Curtea află acest motiv de inadmisibil.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul declarat de acuzatul Francisc Hlobel și apărător contra sentinței Curții de apel Timișoara No. 806/6—1921.

Data și citită în ședință publică la 25 Aprilie 1922.

Decizia No. 134—1921.

Ardeal Dosar No. 714—1922.

S'a luat în cercetare: delictul de speculă contra acuzatului Saul Horovitz.

Se constată, că în cauza prezentă Tribunalul Timișoara a dat sentința No. P. 588/5—1920 care fiind apelată de acuzat Curtea de apel Timișoara a dat sentința No. P. 529/7—1921 contra căreia a înaintat recurs de nulitate procurorul.

În lipsa părților s'a ascultat raportul dlui consilier dr. A. Pop. S'a ascultat d. procuror dr. Silviu Popp în concluziuni.

Deliberând asupra recursului de nulitate anunțat de procurorul general dela Curtea de apel Timișoara în cauza penală a acuzatului Saul Horovitz de scumpire a prețului.

Nulitatea bazată pe pct 1, lit. a), §-ului 385 p. p. în chestiunea, dacă subsistă.

Curtea considerând, că, conform rezultatului aprecierii dovezilor, care scapă de sub controlul Inaltei Curți, fapta imputată acuzatului nu constituie infracțiune pentru că marii comercianți din Timișoara Iosif Löwenthal și Carol László au încheiat între sine de fapt o afacere comercială, pe care n'au aflat-o de incorectă organele polițiale, chemate să supravegheze specula — nu poate fi deci obiect al procedurii penale nici mijlocirea ocazională a acestei afaceri permise, abstracțiune făcând dela împrejura-re, că afacerea de fapt, prin mijlocirea acuzatului a luat, ori nu ființă și deci recursul procurorului este

nefondat și urmează să fie respins.

Pentru aceste motive curtea în numele legii. Respinge recursul de nulitate anunțat de Procurorul general contra sentinței Curții de Apel Timișoara Nr. P. 529—7 1921.

Data și citită în ședință publică la 26 Mai 1921.

Decizia : 117—922

Ardeal

Dotar : 303—922.

În procesul de execuție a părților Béla Hirsch, Moldovan és Fräncel.

S'a luat în cercetare recursul făcut de curatorul Dr. Stefan Ferenczy în contra decisului Trib. Tg.-Mureș Nr. 1348—3—1921.

În lipsa părților s'a ascultat raportul Dlui Consilier Dr. A. Pop.

Deliberând asupra recursului în cașăiune prezentat de avocatul Dr. Stefan Ferenczy ca curator numit al cancelariei defunctului avocat Dr. Augustin Chejan.

Curtea, Considerând că în cauza următorului Adalbert Hirsch contra firmei urmărite Moldovan și Fränkel din Cluj. S'a efectuat execuțiune de asigurare pentru 1.725.000 cor. și acces. pentru care următorului s'au lichidat 13139 lei 75 bani cheltueli, firma urmărită însă a atacat cu recurs decisul de lichidare, iar Trib. Tg.-Mureș, ca instanță apelativă a reformat în parte acest decis reducând suma speselor la total 1600 lei, însărcinată judecătoria fiind funcționar la judecătoria, deci necomputându-și și nici lichidându-i-se onorariu, efectuând execuțiunea la sediul judecătoria.

Considerând că curatorul numit al cancelariei defunctului avocat Dr. Augustin Chejan imputernicit al următorului Adalbert Hirsch a înaintat recurs la judecătoria de ocol atacând reducerea speselor și cerând să se înainteze Curții de Apel competente însă conform §-ului 40 al legii 54 din 1912 s'a înaintat acestei Curți spre competență rezolvire.

Considerând, că conform §-ului de lege citat mai sus contra deciziunilor instanței apelative în chestiuni de execuțiune, exceptând chestiunea ordonării execuțiunii atât cât și de asigurare precum și a sequestrului, recursul nu este admisibil, deci muniului curator nici pentru acest recurs nu-i se cuvin spese nici față de moștenirea defunctului avocat și acest recurs urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii. Respinge recursul în cașăiune prezentat de muniul curator sub Nrul G. 1965/5—1921 contra încheerii Tribunalului Tg.-Mureș ca instanță apelativă Nr. 1348/3—1921 în chestiunea speselor.

Data și citită în ședință publică la 19 Mai 1922.

Decizia No. 116/922.

Ardeal

Dotar No. 615/922.

În procesul de execuție a părților Dr. Alexiu Szilágyi contra Francisc Klechner. S'a luat în cercetare recursul făcut de executantul Dr. Alexiu Szilágyi în contra rezoluțiunii Trib. Satu Mare No. G. 2583/7—1921.

În lipsa părților S'a ascultat raportul Dlui Consilier Dr. I. Moșoiu. Deliberând Având în vedere că rezoluțiunea în contra căreia S'a înaintat recursul S'a dat în instanța a doua de Tribunalul din Satu-Mare ca for de recurs;

Având în vedere că rezoluțiunea menționată S'a dat în urma recursului înaintat de către remonst-

rant în contra rezoluțiunii dată de judecător'a de ocol Seini în materia unei remonstrări introdusă în baza § 35 din Lex. pentru iregularitatea procedurii executorului judecătoresc;

Având în vedere că în spiritul legii și în sensul jurisprudenței constante, contra rezoluțiilor date de forul de a doua instanță în cheslia de remonstrare în genere nu are loc recurs ulterior.

Pentru aceste motive Curtea numele legii Refuză în sensul § 558 P. e. recursul înaintat de executantul Dr. Alexie Szilágyi contra rezoluțiunii tribunalului din Satu-Mare dată la 5 Noembrie 1921 sub No. 1921 G. 2583—7 ca neadmisibil.

Dată și citită în Ședință publică la 17 Mai 1922.

Decizia 55—922 civ. Ardeal Dosar 3021—921

În procesul de divorț al reclamantului Milutin Miator contra intimatei Melania Janošev.

S'a luat în cercelare cererea de revizuire făcută de intimata în contra sentinței Curții de Apel Timișoara Nr. C. I. 225—14 1921.

În lipsa părților văzând că termenul a fost afișat conform legii.

S'a ascultat raportul Dlui Consilier Dr. I. Moșoiu. Deliberând s'a luat în considerare următoarele motive:

Prin cererea sa de revizuire pârâta cere ca reclamantul să fie condamnat la plățirea sumei de 800 (opt sute) lei ca spese procesuale apelative și la 60 lei ca spese ale cererii prezente de revizuire.

Deoarece însă în sensul alineatului al doilea al §-ului 521 din P. c. în chestiunea cantității speșelor de proces reviziunea se admite numai dacă aceasta e îndreptată și contra altei părți a sentinței.

Deoarece mai departe cererea de revizuire nu e îndreptată contra altei părți a sentinței decât numai în privința condamnării la spese mai mari.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii. Respinge în sensul alineatului prim al §-lui 529 din P. c. cererea de revizuire a pârâtei înaintată contra sentinței Curții de Apel Timișoara dată la 2 Noembrie 1921 Nr. 223/14—1921—ea inadmisibilă.

Dată și citită în ședință publică la 7 Martie 1922.

Ordonanțe

MINISTERUL JUSTIȚIEI DIRECTORATUL GENERAL CLUJ
No. 27—1923.

Judecătorii de ocol.

La cererea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Directoratul General Cluj ordonă următoarele:

Legea pentru Reforma Agrară prin art. 47 dispune că Statul are un drept de preemțiune în condițiuni egale asupra conacelor moșiilor expropriate, asupra moșiilor neexpropriate și asupra moșiilor rămase după expropriere, înțelegându-se prin aceasta numai terenurile cultivabile, locurile de fănețe păsuni, goluri de monte și terenul inundabil, în corpuri întregi dela 50 de jugăre în sus; iar Regulamentul de aplicare prevede că contractele de vânzare încheiate se vor notifica obligatoriu și din oficiu prin judecătorii de ocol ca autorități de carte funduară, când se vor înainta spre intabulare:

Dreptul de preemțiune se exercită de Casa centrală a Improprietății.

Pentru ca dreptul Statului să fie mai bine asigurat avem onoare a vă ruga să binevoiți ori de câteori se prezintă spre intabulare contracte de vânzare al căror obiect este unul din cele arătate din art. 47 No. 4 să trimiteți Casei Centrale București în copia, actul de vânzare, un extras de pe foaia funduară întregă și următoarele elemente; vânzător, cumpărător, suprafața, felul terenului, prețul și condițiunile de plată.

No. 17—923.

Cătră toate instanțele judecătorești.

În urma aprobării dată de Ministerul Justiției sub Nr. 64524—1922 să comunice din nou tuturor instanțelor ordinul circular dat sub Nr. 14226—1920, prin care taxele expertilor în cauze penale care sunt înșirate în ordonanța Nr. 9700—912 I. M. sunt majorate cu 150% și să plătesc în Lei.

Alte taxe fixate de alte resorturi nu pot fi luate în considerare în serviciul Justiției.

Înalt decret Regal

pentru explicarea cuvintelor „cete sedicioase“ din decretul de amnestie No. 4319 din 15 Oct. 1922

(publicat în *Monito ul Oficial* No. 203, din 16 Decembrie 1922, pagina 9603.

FERDINAND I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României-

La toți de față și viitori. sănătate.

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de justiție sub No. 60063—922; În virtutea art. 93 din Constituție.

Am decretat și decretăm;

Art. I. — Prin cuvintele „cete sedicioase“ prevăzute de art. I Nr. 2, din decretul de amnestie Nr. 4319 din 14 Octombrie 1922, se înțelege nu numai grupările numeroase de persoane, ci și atunci când 2—3 indivizi în complicitate au săvârșit fapte delictuoase sau criminale în timpul revoluțiunii din anul 1918 în Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, fără a se ține seamă de mobil, ci numai faptul să se fi petrecut în timpul revoluțiunii.

Art. II. — Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul de justiție este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 12 Decembrie 1922.

Nr. 5490.

Ministru de justiție
Ioan Th. Florescu

FERDINAND.

A eșit de tipar și finem la dispoziția abonatilor noștri — cărora li-se-va trimite la cerere — *Tabla de materii* a revistei Ardealul Juridic. Anul I (Iulie-Decembrie 1921). Prețul 20 lei. A se adresa la Administrație.

Cartea Funduară traducere completă a tuturor legilor regulamentelor, ordonanțelor și formularelor referitoare la această materie de D-nii Dr. I. Papp și Paul Balasiu. Prețul 200 lei cu reducere pentru D-nii magistrați și funcționari ai Statului.

Unificare legislativă. Propuneri.

Anteproiect de lege balneară elaborat de

Dr. Marius Sturza, Directorul Institutului de balneologie și fizioterapie din Cluj.

(Urmare)

Art. 44. Stațiunea climaterică decretată de interes public poate primi un perimetru de protecție în interiorul căruia sunt oprite toate lucrările, cari ar putea să influențeze relațiunile climaterice și atmosferice ale stațiunii respective. Ca atari lucrări oprite se vor considera în deosebi devastările de păduri, clădirile de fabrici cu fum și praf mult, căi ferate (mai cu samă tuneluri în imediata apropiere), exploatarea de mină, apoi așezarea de industrii insalubre și sgomotoase alături de altele cari se vor lua în considerație din punct de vedere al referințelor locale.

Art. 45. Determinarea perimetrului de protecție se face conform art. 24—31 din aceasta lege, cu deosebirea, că la toate delibărările și deciziunile comisiei tehnice balneare, va lua parte cu vot deliberativ și șef-inginerul silvic al regiunii respective și că numirea de „sursă” menționată în acel articol, se referă în asemenea cazuri la „stațiunea climaterică”.

Art. 46. Cuprinsul art. 33—35 referitoare la cheltuieli, exproprieri și sancțiuni, se aplică întru toate și la stațiunile climaterice și proprietarii acestor stațiuni vor beneficia de privilegiile cuprinse în art. 38—40 din aceasta lege.

TITLUL IV.

Organizația serviciului balnear.

Art. 47. Se înființează o direcțiune balneară pendinte de Direcțiunea generală a serviciului sanitar din Ministerul Sănătății publice.

Direcțiunea balneară se va ocupa cu organizarea, supravegherea, controlul, funcționarea și exploatarea surselor minerale și termale și a stațiunilor balneare și climaterice din țară cum și cu administrarea surselor și stațiunilor statului. Șeful acestei Direcțiuni va fi un doctor în medicină.

Capitol. I. Servicii centrale.

Art. 48. Această Direcțiune va avea următoarele servicii:

2. Serviciul administrativ și igienic.

Acest serviciu în fruntea căruia va fi un doctor în medicină, va ține registrul surselor minerale și termale și a stațiunilor climaterice de interes public împreună cu planurile lor, conținând perimetrul de protecție; va supraveghia, ca drepturile și îndatoririle proprietarilor acestor surse să fie strict respectate.

Va face tabloul surselor minerale și termale, al stațiunilor balneare și climaterice, cuprinzând însușirile lor chimice, fizice și curative; va întocmi statistica acestor stațiuni și surse, cu privire la frecvența lor, felul maladiilor tratate și rezultatele obținute; camerele și instalațiunile existente, numărul sticlelor umplute și expediate. Va fi organul referent și executiv al comisiei balneare superioare; va ține tabloul de personalul medical din toate stațiunile balneare și climaterice ale țării, și va ține samă de proiectele înaintate de aceștia cu privire la îmbunătățirile pe terenul igienic și sanitar.

Acest serviciu va mai fi însărcinat cu administrarea surselor minerale și termale, precum și a stațiunilor balneare și climaterice ale statului, cu supravegherea, controlul și tabloul personalului acestora și cu întocmirea bugetului pentru aceste stațiuni și surse.

În cazul când statul ar da în arendă exploatarea surselor și stațiunilor balneare și climaterice, acest serviciu va elabora împreună cu Contenciosul Direcțiunii generale a serviciului sanitar condițiunile și contractele de arendare, cooperare sau cointeresare a statului.

Serviciul administrativ și igienic va îngriji ca autoritate superioară de exploatarea igienică a apelor minerale, termale, de igiena și salubritatea locuințelor, a băilor, a restaurantelor din stațiunile balneare și climaterice și va face propuneri directorului balnear relativ la mărirea și amplificarea diferitelor stațiuni precum și la îmbunătățirile de făcut.

2. Serviciul tehnic al surselor și stațiunilor balneare și climaterice.

Șeful serviciului va fi un inginer.

Acest serviciu va avea controlul tehnic al surselor minerale și termale din țară; va avea să-și dea părerea în toate chestiunile tehnice balneare ca ultim for; va fi referentul tehnic al comisiei balneare superioare cu ocazia decretării de interes public a surselor și stațiunilor climaterice.

Va studia prin geologi de specialitate terenurile și subsolurile surselor minerale și termale și va prezenta propuneri directorului balnear, relativ la îmbunătățirile de făcut și de primejdiile de înlăturat pentru surse. Va face controlul tehnic igienic

cu privire la captare și conductul surselor minerale și termale și la instalațiunile de exploatare. Va controla în laboratoarele cari îi stau la dispoziție analizele chimice și fizice ale diferitelor surse.

Va concentra la Direcțiunea balneară toate datele meteorologice culese în stațiunile balneare și climaterice prin organele externe ale Direcțiunii și prin organele stațiunilor balneare și climaterice particulare și va evidenția rezultatele primite în revistele stațiunilor balneare și climaterice.

3. Serviciul de propagandă și reclamă.

Șeful serviciului va fi o persoană competentă în chestiuni de presă și de propagandă. Acest serviciu se va îngriji în mod serios și cumpătat de o reclamă potrivită în publicistica din țară și străinătate pentru sursele și stațiunile balneare și climaterice din România; va întreprinde pașii necesari pentru a se face o reclamă prin afișe artistice, prin cinematografe și prin prelegeri publice atât în țară cât și în străinătate. Va publica o revistă balneară periodică și în fiecare an un prospect sumar al stațiunilor balneare și climaterice și a surselor minerale din țară, conținând datele necesare asupra referințelor topografice, climatologice; asupra particularităților chimice și fizice ale surselor; asupra instalațiunilor de cură și de salubritate publică existente, asupra frecvenței și maladiilor tratate în diferitele stațiuni, precum și asupra mijloacelor de comunicație pentru diferitele stațiuni; în fine va aduna date statistice asupra exploatării și exportului apelor minerale din România.

Capitolul II. Serviciile externe.

1. Inspectoratele balneare.

Art. 49. Ca organe de supraveghere, de control, de organizare, de legătură și de execuție se înființează 5 inspectorate generale balneare în diferite regiuni ale țării cu anumite centre, cari se vor determina de către Ministerul Sănătății publice.

Art. 50. Șeful fiecărui Inspectorat balnear va fi Inspectorul general balnear, doctor în medicină, care poate dovedi, că s'a ocupat cel puțin 10 ani cu balneologie sau climatologie.

Art. 51. Inspectorul general balnear este reprezentantul și exponentul extern al direcțiunii balneare, având următoarele drepturi și îndatoriri:

1. Supraveghează și controlează igiena și salubritatea publică la toate sursele și toate stațiunile balneare și climaterice din regiunea sa, precum și debitul și particularitățile chimice și fizice ale surselor.

2. Dacă se ivesc fluctuațiuni în debitul și compoziția chimică a surselor, ordonă un control continuu al acestora prin medicul director balnear și întreprinde toți pașii pentru înlăturarea turburărilor ivite.

3. Controlează administrația surselor și stațiunilor balneare și climaterice ale statului.

4. Recomandă și își dă părerea asupra cererilor pentru punerea în funcțiune ale stațiunilor balneare și climaterice nou instalate.

5. Recomandă spre confirmare Direcțiunii generale a serviciului sanitar pe medicii directori balneari din stațiunile balneare și climaterice, particulare și de stat și ține evidența lor.

6. Aprobă cererile funcționarilor și săracilor în coîntețgere cu proprietarii și medicii directori balneari pentru cură gratuită sau cu preț redus în stațiunile balneare și climaterice din regiunea sa.

7. Aprobă și vizează regulamentele balneare și tarifele din stațiunile balneare și îngrijește de executarea acestora și a legii balneare.

8. Verifică și își dă părerea asupra cererilor pentru decretarea surselor de interes public din regiunea sa.

9. Inregistrează decretele și ține tabloul surselor și stațiunilor de interes public.

10. Intervine la caz de necesitate din proprie-i inițiativă pentru decretarea de interes public a surselor și stațiunilor climaterice importante din regiunea sa.

11. Convoacă și prezidează comisiunea tehnică balneară în toate ședințele sale și este organul de legătură între această comisiune și publicul interesat în chestiuni pendinte de această comisiune.

12. Primește cererile pentru determinarea perimetrului de protecție al surselor și stațiunilor climaterice, precum și opozițiile și apelurile făcute contra deciziunilor date în această materie.

13. Conduce toate lucrările referitoare la determinarea perimetrului de protecție al surselor și stațiunilor climaterice și raportează la caz de nevoie direcțiunii balneare și comisiei balneare superioare în aceste chestiuni.

14. Intervine la caz de nevoie pentru exproprierea surselor și stațiunilor climaterice de interes public, neglijate și amenințate în existența lor și conduce toate lucrările pentru efectuarea acestei exproprieri.

(Va urma)